

การนำเสนอแนวทางการฝึกอบรม เตรียมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

การเสนอแนวทางการฝึกอบรม เตรียมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย แนวทางการสร้างหลักสูตร แนวทางการจัดฝึกอบรม แนวทางการประเมินผลและติดตามผล อาศัยหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ในการฝึกอบรม นโยบายการฝึกอบรม ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา ของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิเคราะห์หลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อคัดเลือกและแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยภาคสนาม ประกอบกัน เป็นการผสมผสานระหว่างหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ในการฝึกอบรม ความคิดของผู้บริหารการประถมศึกษาในระดับกรมและระดับจังหวัด ผู้บริหารการฝึกอบรม วิทยากรผู้ทำหน้าที่ฝึกอบรมและเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการเสนอแนวทางการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. แนวทางการสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย
 - 1.1 การทบทวนความจำเป็นในการฝึกอบรม
 - 1.2 การระบุภารกิจที่เป็นปัญหา
 - 1.3 การเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของภารกิจและกิจกรรม
 - 1.4 การกำหนดวัตถุประสงค์
 - 1.5 การกำหนดเวลาในการฝึกอบรม
2. แนวทางการจัดฝึกอบรม ประกอบด้วย
 - 2.1 การเลือกวิทยากร
 - 2.2 การเลือกวิธีการฝึกอบรม
 - 2.3 การเลือกสื่อประกอบการฝึกอบรม
 - 2.4 การจัดเวลาและตารางในการฝึกอบรม
 - 2.5 การสร้างแรงจูงใจในการเข้ารับการฝึกอบรม

3. แนวทางการประเมินผล

3.1 การสร้างเกณฑ์การประเมินผล

3.2 การใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการประเมินผล

4. แนวทางการติดตามผล

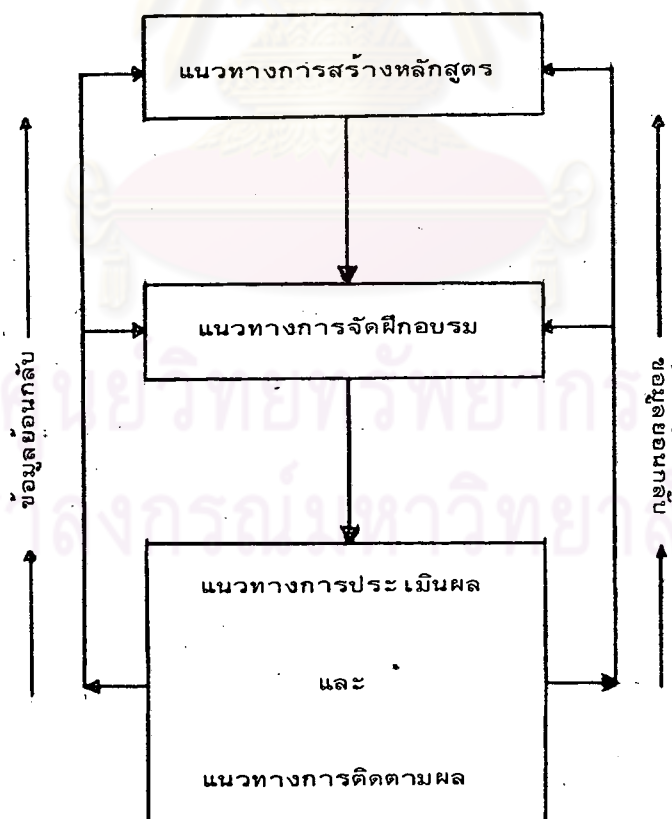
4.1 การสร้างเกณฑ์การติดตามผล

4.2 การใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการติดตามผล

เพื่อให้เห็นภาพรวมแนวทางการฝึกอบรมที่นำเสนอ ผู้วิจัยจึงเสนอแผนภูมิแนวทางการฝึกอบรม ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 16

แนวทางการฝึกอบรม

1. แนวทางการสร้างหลักสูตร

1.1 การทบทวนความจำเป็นในการฝึกอบรม

ความจำเป็นที่จะต้องฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา ควรประกอบด้วยหัวข้อวิชาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการและการเงิน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การนิเทศการศึกษา ความรู้ทั่วไปประกอบการบริหารโรงเรียน และการใช้วิชาพฤติกรรมศาสตร์ในการบริหารโรงเรียน

1.2 การระบุภารกิจที่เป็นปัญหา

ก. ภารกิจและกิจกรรมสำหรับการฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่

1. ภารกิจด้านวิชาการ ได้แก่ กำหนดนโยบาย วางแผน และจัดโครงการด้านวิชาการ บริหารหลักสูตร นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน วัดผล ประเมินผล และรายงานผล ใช้และเผยแพร่เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ทางการศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรด้านวิชาการบริหารงานห้องสมุด พัฒนาการสอนกลุ่มประสบการณ์ วิเคราะห์และวิจัย

2. ภารกิจด้านบุคลากร ได้แก่ พิจารณาความดีความชอบ พัฒนาบุคลากร ปกครอง ดูแล บังคับบัญชาบุคลากร รักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน วางแผนเกี่ยวกับบุคลากร สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดทำทะเบียนประวัติบุคลากร

3. ภารกิจด้านกิจการนักเรียน ได้แก่ จัดทำสำมะโนนักเรียนในเขตบริการ เฝ้าดูแลและรับนักเรียน จัดให้มีและส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน บริการด้านสวัสดิการและการแนะแนว

4. ภารกิจด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ วางแผนพัฒนาอาคารสถานที่ ดูแล บำรุงรักษา และปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ ควบคุมการก่อสร้าง

5. ภารกิจด้านธุรการและการเงิน ได้แก่ บริหารงานการเงิน และการบัญชี วางแผนด้านธุรการและการเงิน บริหารงานพัสดุ บริหารงานธุรการ

6. การกิจด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ จัดให้มีและดำเนินการประชาสัมพันธ์ ติดต่อประสานงานกับ กรรมการศึกษา สมาคมครู-ผู้ปกครอง บุคคลดีเด่น ศิษย์เก่า ชมรม สมาคม มูลนิธิ ชุมชน ให้บริการและส่งเสริมการศึกษาของชุมชน สสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของชุมชน

7. การกิจด้านความรู้ทั่วไปประกอบการบริหาร ได้แก่ จัดการศึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ปฏิบัติตามแผนงานและโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สร้างเสริมประเพณีและวัฒนธรรม ส่งเสริมทัศนคติและเป็นแบบอย่างที่ดี หุดในที่ประชุมในโอกาสต่าง ๆ จัดประชุมในโอกาสต่าง ๆ

8. การกิจด้านพฤติกรรมศาสตร์ ในการบริหารโรงเรียน ได้แก่ ใช้ภาวะผู้นำ สร้างขวัญและกำลังใจ สร้างมนุษยสัมพันธ์ ดำเนินการตัดสินใจสั่งการ สร้างทีมงาน สื่อความหมาย

9. กิจกรรมที่ควรฝึกอบรมในภาคปฏิบัติ ได้แก่ การวางแผน การเป็นผู้นำ การจัดระบบข้อมูลระดับโรงเรียน การตัดสินใจสั่งการ การนิเทศการศึกษา การติดตามผล ประเมินผล การนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้และเผยแพร่ การแก้ปัญหา การใช้เทคนิคการพูดในที่ประชุม การควบคุม ดูแล บังคับบัญชา การส่งเสริมความสัมพันธ์ การให้คำแนะนำ การวิเคราะห์ วิจัย

ข. การกิจและกิจกรรมสำหรับการฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่

1. การกิจด้านวิชาการ ได้แก่ กำหนดนโยบาย วางแผน และจัดโครงการด้านวิชาการ บริหารหลักสูตร นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ใช้และเผยแพร่เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ทางการศึกษา วัดผล ประเมินผล และรายงานผล กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรด้านวิชาการ บริหารงานห้องสมุด พัฒนากลุ่มประสบการณ์ วิเคราะห์ วิจัย

2. การกิจด้านบุคลากร ได้แก่ ปกครอง ดูแล บังคับบัญชาบุคลากร พัฒนาบุคลากร พิจารณาความดีความชอบ วางแผนเกี่ยวกับบุคลากร สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหาร รักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน จัดทำทะเบียนประวัติบุคลากร
3. การกิจด้านกิจการนักเรียน ได้แก่ จัดทำสำมะโนนักเรียนในเขตบริการ เกณฑ์และรับนักเรียน จัดให้มีและส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน บริการด้านสวัสดิการ และการแนะแนว
4. การกิจด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ วางแผนพัฒนาอาคารสถานที่ ดูแล บำรุงรักษา และปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ ควบคุมการก่อสร้าง
5. การกิจด้านธุรการและการเงิน ได้แก่ วางแผนด้านธุรการและการเงิน บริหารงานการเงินและบัญชี บริหารงานพัสดุ บริหารงานธุรการ
6. การกิจด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ จัดให้มีและดำเนินการประชาสัมพันธ์ ติดต่อประสานงานกับ กรรมการศึกษา สมาคมครู-ผู้ปกครอง บุคคลดีเด่น ศิษย์เก่า ชมรม สมาคม มูลนิธิ ชุมชน ให้บริการและส่งเสริมการศึกษาของชุมชน สำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของชุมชน
7. การกิจด้านความรู้ทั่วไปประกอบการบริหาร ได้แก่ จัดการศึกษา ตามนโยบายของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผน การศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ปฏิบัติตามแผนงานและโครงการของสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สร้างเสริมประเพณีและวัฒนธรรม ส่งเสริมทัศนคติและเป็นแบบอย่างที่ดี พุดในที่ประชุมในโอกาสต่าง ๆ จัดประชุมในโอกาสต่าง ๆ
8. การกิจด้านพฤติกรรมศาสตร์ ในการบริหารโรงเรียน ได้แก่ สร้างขวัญและกำลังใจ ใช้ภาวะผู้นำ สร้างมนุษยสัมพันธ์ สร้างทีมงาน ดำเนินการตัดสินใจสั่งการ สื่อความหมาย
9. กิจกรรมที่ควรฝึกอบรมในภาคปฏิบัติ ได้แก่ การวางแผน การ จัดระบบข้อมูลระดับโรงเรียน การเป็นผู้นำ การตัดสินใจสั่งการ การติดตามผล ประเมินผล การนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้และเผยแพร่ การนิเทศการศึกษา การใช้เทคนิค การพุดในที่ประชุม การแก้ปัญหา การควบคุม ดูแล บังคับบัญชา การส่งเสริมความสัมพันธ์

การให้คำปรึกษาแนะนำ การวิเคราะห์ วิจัย

1.3 การเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของภารกิจและกิจกรรมของทั้งบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ มีดังนี้

ก. การเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของภารกิจที่จำเป็นต้องฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา ในที่นี้ผู้วิจัยได้เสนอภารกิจที่ควรเลือกฝึกอบรมเป็นกลุ่มภารกิจ 8 กลุ่ม คือ ภารกิจด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ ด้านธุรการและการเงิน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านความรู้ทั่วไปประกอบการบริหาร และด้านพฤติกรรมศาสตร์ในการบริหารโรงเรียน ในแต่ละด้าน ได้เสนอให้พิจารณาภารกิจที่ควรเลือกฝึกอบรมตามลำดับที่ก่อน-หลังดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ภารกิจที่ควรเลือกฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา

ลำดับที่	ภารกิจที่ควรเลือก
	1. ภารกิจด้านวิชาการ
1	กำหนดนโยบาย วางแผน และจัดโครงการด้านวิชาการ
2	บริหารหลักสูตร
3	นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
4	วัดผล ประเมินผล และรายงานผล
5	ใช้และเผยแพร่เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ทางการศึกษา
6	กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรด้านวิชาการ
7	บริหารงานห้องสมุด
8	วิเคราะห์และวิจัย

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	ภารกิจที่ควรเลือก
	2. <u>ภารกิจด้านบุคลากร</u>
1	พิจารณาความดีความชอบ
2	พัฒนาบุคลากร
3	ปกครอง ดูแล บังคับบัญชาบุคลากร
4	รักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน
5	วางแผนเกี่ยวกับบุคลากร
6	สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหาร
7	จัดทำทะเบียนประวัติบุคลากร
	3. <u>ภารกิจด้านกิจการนักเรียน</u>
1	จัดทำสำมะโนนักเรียนในเขตบริการ
2	เกณฑ์และรับนักเรียน
3	จัดให้มีและส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน
4	บริการด้านสวัสดิการและการแนะแนว
	4. <u>ภารกิจด้านอาคารสถานที่</u>
1	วางแผนพัฒนาอาคารสถานที่
2	ดูแล บำรุงรักษา และปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่
3	ควบคุมการก่อสร้าง

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	ภารกิจที่ควรเลือก
	5. <u>ภารกิจด้านธุรการและการเงิน</u>
1	บริหารงานการเงินและการบัญชี
2	วางแผนด้านธุรการและการเงิน
3	บริหารงานพัสดุ
4	บริหารงานธุรการ
	6. <u>ภารกิจด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน</u>
1	จัดให้มีและดำเนินการประชาสัมพันธ์
2	ติดต่อประสานงานกับ กรรมการศึกษา สมาคมครู-ผู้ปกครอง บุคคลดีเด่น ศิษย์เก่า ชมรม สมาคม มูลนิธิ ชุมชน
3	ให้บริการและส่งเสริมการศึกษาของชุมชน
4	สำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของชุมชน
	7. <u>ภารกิจด้านความรู้ทั่วไปประกอบการบริหาร</u>
1	จัดการศึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2	จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
3	ปฏิบัติตามแผนงานและโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ
4	ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
5	สร้างเสริมประเพณีและวัฒนธรรม
6	ส่งเสริมทัศนคติและเป็นแบบอย่างที่ดี
7	พูดในที่ประชุมในโอกาสต่าง ๆ
8	จัดประชุมในโอกาสต่าง ๆ

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	ภารกิจที่ควรเลือก
	<p style="text-align: center;">8. <u>ภารกิจด้านพฤติกรรมศาสตร์ในการบริหารโรงเรียน</u></p> <p>1. ใช้ภาวะผู้นำ</p> <p>2. สร้างขวัญและกำลังใจ</p> <p>3. สร้างมนุษยสัมพันธ์</p> <p>4. ดำเนินการตัดสินใจสั่งการ</p> <p>5. สร้างทีมงาน</p> <p>6. สื่อความหมาย</p>

ข. การเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมที่ควรฝึกอบรมใน
 ภาคปฏิบัติสำหรับบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา ในที่นี้ผู้วิจัยเสนอ
 ให้พิจารณากิจกรรมที่ควรเลือกฝึกอบรมในภาคปฏิบัติตามลำดับที่ก่อน-หลัง ดังปรากฏรายละเอียด
 ในตารางที่ 28

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 กิจกรรมที่ควรเลือกฝึกอบรมในภาคปฏิบัติสำหรับบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง
ครูใหญ่

ลำดับที่	กิจกรรมที่ควรเลือก
1	การวางแผน
2	การเป็นผู้หน้า
3	การจัดระบบข้อมูลระดับโรงเรียน
4	การตัดสินใจสั่งการ
5	การนิเทศการศึกษา
6	การติดตามผล ประเมินผล
7	การนำเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้และเผยแพร่
8	การแก้ปัญหา
9	การใช้เทคนิคการพูดในที่ประชุม
10	การควบคุม ดูแล บังคับบัญชา
11	การส่งเสริมความสัมพันธ์
12	การให้คำปรึกษาแนะนำ
13	การวิเคราะห์ วิจัย

ค. การเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของภารกิจที่จำเป็นต้องฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา ในที่นี้ผู้วิจัยได้เสนอภารกิจที่ควรเลือกฝึกอบรม เป็นกลุ่มภารกิจ 8 กลุ่ม คือ ภารกิจด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ ด้านธุรการและการเงิน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านความรู้ทั่วไปประกอบการบริหาร และด้านพฤติกรรมศาสตร์ในการบริหารโรงเรียน ในแต่ละด้านได้เสนอให้พิจารณาภารกิจที่ควรเลือกฝึกอบรมตามลำดับที่ก่อน-หลัง ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ภารกิจที่ควรเลือกฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ โรงเรียน
ประถมศึกษา

ลำดับที่	ภารกิจที่ควรเลือก
	<u>1. ภารกิจด้านวิชาการ</u>
1	กำหนดนโยบาย วางแผน และจัดโครงการด้านวิชาการ
2	บริหารหลักสูตร
3	นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
4	ใช้และเผยแพร่เทคนิคใหม่ ๆ ทางการศึกษา
5	วัดผล ประเมินผล และรายงานผล
6	กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรด้านวิชาการ
7.	บริหารงานห้องสมุด
8	วิเคราะห์และวิจัย
	<u>2. ภารกิจด้านบุคลากร</u>
1	ปกครอง ดูแล บังคับบัญชา
2	พัฒนาบุคลากร
3	พิจารณาความดีความชอบ
4	วางแผนเกี่ยวกับบุคลากร
5	สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหาร
6	รักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน
7	จัดทำทะเบียนประวัติบุคลากร

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ลำดับที่	ภารกิจที่ควรเลือก
	3. <u>ภารกิจด้านกิจการนักเรียน</u>
1	จัดทำสำมะโนนักเรียนในเขตบริการ
2	เกณฑ์และรับนักเรียน
3	จัดให้มีและส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน
4	บริการด้านสวัสดิการและการแนะแนว
	4. <u>ภารกิจด้านอาคารสถานที่</u>
1	วางแผนพัฒนาอาคารสถานที่
2	ดูแล บำรุงรักษา และปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่
3	ควบคุมการก่อสร้าง
	5. <u>ภารกิจด้านธุรการและการเงิน</u>
1	วางแผนด้านธุรการและการเงิน
2	บริหารงานการเงินและการบัญชี
3	บริหารงานพัสดุ
4	บริหารงานธุรการ
	6. <u>ภารกิจด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน</u>
1	จัดให้มีและดำเนินการประชาสัมพันธ์
2	ติดต่อประสานงานกับ กรรมการศึกษา สมาคมครู-ผู้ปกครอง บุคคลดีเด่น ศิษย์เก่า ชมรม สมาคม มูลนิธิ ชุมชน
3	ให้บริการและส่งเสริมการศึกษาของชุมชน
4	สำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของชุมชน

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ลำดับที่	ภารกิจที่ควรเลือก
	7. ภารกิจด้านความรู้ทั่วไปประกอบการบริการ
1	จัดการศึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2	จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
3	ปฏิบัติตามแผนงานและโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
4	ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
5	สร้างเสริมประเพณีและวัฒนธรรม
6	ส่งเสริมทัศนคติและเป็นแบบอย่างที่ดี
7	พูดในที่ประชุมในโอกาสต่าง ๆ
8	จัดประชุมในโอกาสต่าง ๆ
	8. ภารกิจด้านพฤติกรรมศาสตร์ในการบริหารโรงเรียน
1	สร้างขวัญและกำลังใจ
2	ใช้ภาวะผู้นำ
3	สร้างมนุษยสัมพันธ์
4	สร้างทีมงาน
5	ดำเนินการตัดสินใจสั่งการ
6	สื่อความหมาย

ง. การเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมที่ควรฝึกอบรมใน
ภาคปฏิบัติสำหรับบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา ในที่มีผู้วิจัย
เสนอให้พิจารณากิจกรรมที่ควร เลือกฝึกอบรมในภาคปฏิบัติตามลำดับที่ก่อน-หลัง ดังปรากฏราย
ละเอียดในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 กิจกรรมที่ควร เลือกฝึกอบรมในภาคปฏิบัติสำหรับบุคลากรที่จะ เข้าสู่ตำแหน่ง
อาจารย์ใหญ่

ลำดับที่	กิจกรรมที่ควร เลือก
1	การวางแผน
2	การจัดระบบข้อมูลระดับโรงเรียน
3	การ เป็นผู้นำ
4	การตัดสินใจสั่งการ
5	การติดตามผล ประเมินผล
6	การนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้และเผยแพร่
7	การนิเทศการศึกษา
8	การใช้เทคนิคการพูดในที่ประชุม
9	การแก้ปัญหา
10	การควบคุม ดูแล บังคับบัญชา
11	การส่งเสริมความสัมพันธ์
12	การให้คำปรึกษาแนะนำ
13	การวิเคราะห์ วิจัย

1.4 การกำหนดวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์การฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา ควรกำหนดดังนี้

1. เพื่อให้สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ ที่ได้รับจากการฝึกอบรม เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และปรับใช้ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในหน้าที่
2. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เป็นพื้นฐานทางบริหารการศึกษาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม
3. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามนโยบายและแผนงานได้ถูกต้อง
4. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และสามารถบริหารงานด้านต่าง ๆ ในหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง
5. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งของทางราชการได้ถูกต้อง
6. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน

1.5 การกำหนดอัตราส่วนการฝึกอบรมของแต่ละหัวข้อวิชา และการกำหนดเวลาในการฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา เป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ควรพิจารณาตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย จากผลการวิจัยสนาม พบว่า อัตราส่วนการฝึกอบรมของแต่ละหัวข้อวิชาในภาควิชาการต่อภาคปฏิบัติการ เท่ากับ 40 : 60 และเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมสูงสุด คือ เวลา 7 วันทำการเท่ากันทั้งของ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับตัวแปรต่าง ๆ จากการวิเคราะห์เอกสาร และการวิจัยสนาม กล่าวคือ ตัวแปรแรก วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม พบว่ามีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อให้สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไป เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และปรับใช้ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ตัวแปรที่สอง เกณฑ์การจัดเวลาในการฝึกอบรม พบว่า ควรจัดเวลาให้มากสำหรับการใช้เทคนิคแบบกลุ่ม เป็นศูนย์กลางการฝึกอบรม ตัวแปรที่สาม วิธีการฝึกอบรม พบว่า วิธีการฝึกอบรมที่มีลำดับที่ในระดับสูง ได้แก่ การศึกษาจากกรณี เกมบริหาร การทำโครงการจริง การแสดงบทบาทสมมติ การระดมพลังสมอง การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการใช้เทคนิคแบบกลุ่ม เป็นศูนย์กลางการฝึก

อบรม ตัวแปรที่สี่ นโยบายการฝึกอบรม พบว่า กำหนดให้มีการฝึกอบรมครูใหญ่ โดยใช้ เวลา 5 วันทำการ และฝึกอบรมอาจารย์ใหญ่ โดยใช้เวลา 7 วันทำการ จะเห็นว่าเวลา ในการฝึกอบรมจำนวน 7 วันทำการของอาจารย์ใหญ่ จากผลการวิจัยสนาม สอดคล้องกับทุก ตัวแปรดังกล่าว สำหรับ เวลาในการฝึกอบรมจำนวน 7 วันทำการของครูใหญ่ ไม่สอดคล้อง กับนโยบายการฝึกอบรมของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่กำหนดให้การฝึกอบรม ครูใหญ่ใช้เวลา 5 วันทำการ สำหรับการนำเสนอแนวทางการฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้าสู่ ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ คือ เวลา 7 วันทำการเป็นลำดับแรก ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นได้ตาม ความเหมาะสม จากการนำตัวแปรด้านอื่น ๆ มาพิจารณาประกอบเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ผู้ วิจัยเสนอไว้ และอัตราส่วนการฝึกอบรมของแต่ละหัวข้อวิชาระหว่างภาควิชาการ และภาค ปฏิบัติการ ที่ควรพิจารณาในลำดับแรกคือ 40 : 60 ถ้าต้องการเน้นภาคปฏิบัติการมากยิ่งขึ้น กว่าภาควิชาการ ควรพิจารณาภาควิชาการต่อภาคปฏิบัติการเท่ากับ 30 : 70

2. แนวทางการจัดฝึกอบรม

2.1 การเลือกวิทยากรผู้ทำหน้าที่ฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา ควรพิจารณาคคุณสมบัติที่ประกอบด้วยลักษณะสำคัญๆ หลายประการ คือ พื้นฐานการศึกษา ความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถในการถ่ายทอด ความรู้ บุคลิกภาพ บทบาท ทัศนคติ โดยการนำมาพิจารณาประกอบกัน ในทุก ๆ ด้าน เพื่อใช้ ประกอบการพิจารณาในการเลือกวิทยากร ดังนี้

ประการแรกควรพิจารณาเลือกวิทยากรจากคุณสมบัติต่อไปนี้ คือ มีความรู้ ลักษณะงานในหน้าที่ของ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนของปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา รวมทั้งมีความรู้หลักการ วิธีการ ทฤษฎี เกี่ยวกับหัวข้อวิชาที่รับผิดชอบ

ประการที่สองควรพิจารณาเลือกวิทยากรที่มีคุณสมบัติในการเตรียมการสอน มาก่อนสอน รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงความคิดเห็นในขณะเดียวกันก็ควรรับ ฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมซักถามด้วยการใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน ที่ชัดเจนและสุภาพ

ประการที่สามวิทยากรควรมีบทบาทในการให้ความคิดเห็นในการวางแผน การฝึกอบรมต่อผู้บริหารการฝึกอบรมและมีความเชื่อความศรัทธาต่อหัวข้อวิชา ต่อหลักสูตร การฝึกอบรม และต่อตัวผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความสามารถใช้วิธีสอนได้เหมาะสมกับพื้นฐานของกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมและสามารถถ่ายทอดความรู้ในประเด็นที่จะพูดได้อย่างเหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้ทั้งหมด รวมทั้งการมีอารมณ์ที่มั่นคง กล้าเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความมีสติ

ประการที่สี่ควรพิจารณาความสามารถในการใช้อุปกรณ์การฝึกอบรมประกอบการสอนได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีความกระตือรือร้นในการเอาใจใส่การสอนตลอดเวลาที่สอนและมีไหวพริบในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง และมีบทบาทในการประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรม

ประการสุดท้ายที่ควรพิจารณาในการเลือกวิทยากร คือ มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารด้านการประถมศึกษา หรือ เคยเป็นผู้ฝึกอบรมผู้บริหารด้านการประถมศึกษา มีศิลปะการตรวจค้นความ สนใจจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ และบางกรณีอาจจะต้องเลือกวิทยากรที่มีพื้นฐานทางการศึกษาระดับปริญญาโท และบางกรณีอาจจะต้องเลือกวิทยากรที่มีพื้นฐานทางการศึกษาระดับปริญญาโท ในทางบริหารการ ศึกษาโดยเฉพาะ

2.2 การเลือกวิธีการฝึกอบรม วิธีการฝึกอบรมบุคลากรที่เพื่อจะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา พิจารณาแยกเป็น 3 ลักษณะวิธีด้วยกันคือ

วิธีการฝึกอบรมเพื่อให้ข้อมูล ประกอบด้วยวิธีการที่ควรเลือกใช้ร่วมกันหลาย ๆ วิธี ดังนี้ การบรรยาย การศึกษาจากกรณี การระดมพลังสมอง การอภิปรายกลุ่ม การอภิปรายกลุ่มย่อย การบรรยายโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ การอภิปรายโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาจากภาพยนตร์ การศึกษาจากภาพยนตร์/โทรทัศน์ การสัมมนา และการให้อ่านเอกสาร

วิธีการฝึกอบรมเพื่อฝึกทักษะในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยวิธีควรเลือกใช้ร่วมกันหลาย ๆ วิธี ดังนี้ การศึกษาจากกรณี เกมบริหาร การทำโครงการจริง การฝึกปฏิบัติงานในเวลาจำกัด การแสดงบทบาทสมมติ ทัศนศึกษา และการสร้างแบบจำลองจากของจริง

วิธีการฝึกอบรม เพื่อ เปลี่ยนแปลงทัศนคติ ประกอบด้วยวิธีการที่ควรเลือกใช้ ร่วมกันหลาย ๆ วิธี ดังนี้ การศึกษาจากกรณี เกมบริหาร การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่ม การศึกษาจากเหตุการณ์ที่ประสบ การใช้ห้องทดลองพฤติกรรม

2.3 การเลือกสื่อประกอบการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรมบุคลากรที่จะ เข้าสู่งาน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา พิจารณาแยกเป็น 2 ลักษณะ คือ โสตทัศนูปกรณ์ และ วัสดุอุปกรณ์

โสตทัศนูปกรณ์ เป็นสื่อประกอบการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการฟังและการ เห็นที่ควรพิจารณาเลือกใช้ ดังนี้ สื่อประกอบการฝึกอบรมด้านการฟัง ประกอบด้วย แถบ บันทึกเสียง การพูด และเครื่องขยายเสียง สื่อประกอบการฝึกอบรมด้านการเห็น ประกอบด้วย สไลด์ แผ่นโปร่งแสง แผนภูมิ แผนภาพ นิตรรศการ แผนที่ และภาพโฆษณา สื่อประกอบการฝึกอบรมด้านการฟังและการเห็น ประกอบด้วย แถบบันทึกเสียง การศึกษา นอกสถานที่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ฟิล์มสตริปประกอบเสียง และสไลด์ประกอบเสียง

วัสดุอุปกรณ์ เป็นสื่อประกอบการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งพิมพ์ วัสดุ และ เครื่องมือที่ควรพิจารณาเลือกใช้ ดังนี้ สื่อประกอบการฝึกอบรมประเภทสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย ตัวอย่าง เอกสารประกอบ หนังสือ หนังสือพิมพ์ ตำรา วารสาร แบบฟอร์ม บทความ สื่อประกอบการฝึกอบรมประเภทวัสดุโสตทัศน ประกอบด้วย ภาพสไลด์ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ กระดานป้ายนิเทศ แผนภาพ ภาพถ่าย ฟิล์มภาพยนตร์ศึกษา ของจริง แผนภูมิ สื่อประกอบการฝึกอบรมประเภทเครื่องมือโสตทัศน ประกอบด้วย เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ จอฉายภาพ ระบบขยายเสียง เครื่องฉายภาพยนตร์ และ เครื่องแถบบันทึกเสียง

2.4 การจัดเวลาและตารางในการฝึกอบรม การจัดเวลาและการจัดตาราง ในการฝึกอบรมบุคลากรที่จะ เข้าสู่งาน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวข้องกับการกำหนดเกณฑ์ กล่าวคือ การจัดเวลาในการฝึกอบรม ควรพิจารณาเกณฑ์การ จัด ดังนี้ จัดเวลาให้มากสำหรับการใช้เทคนิคแบบกลุ่มเป็นศูนย์กลางในการฝึกอบรม และ จัดเวลาให้มากสำหรับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เปลี่ยนแปลงทัศนคติและ เพิ่มพูนทักษะ การจัด ตารางในการฝึกอบรม ควรพิจารณาเกณฑ์การจัด ดังนี้ จัดวิชาที่มีความสัมพันธ์กันไว้ใกล้

เคียงกัน จัดภาคทฤษฎีก่อนภาคปฏิบัติและให้อยู่ติดต่อกัน จัดเวลาพักระหว่างช่วง เวลา 5-10 นาที และจัดฝึกอบรมวิชาพื้นฐานก่อน

2.5 การสร้างแรงจูงใจในการเข้ารับการฝึกอบรม การสร้างแรงจูงใจในการเข้ารับการฝึกอบรมบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา ควรพิจารณาวิธีการดังต่อไปนี้ คือ การชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีการฝึกอบรมก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหาร การชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการนำผลการฝึกอบรมไปใช้ปฏิบัติงาน การจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการฝึกอบรมอย่างเท่าเทียมกัน การให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบผลการปฏิบัติทันที การพิจารณาพื้นฐานความต้องการของบุคคล พิจารณาพื้นฐานความต้องการของบุคคล และความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมที่ไม่เกินความสามารถและสติปัญญาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และเสริมแรงด้วยการให้รางวัล

3. แนวทางการประเมินผลและการติดตามผล

3.1 การสร้างเกณฑ์การประเมินผล การสร้างเกณฑ์การประเมินผลบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย เกณฑ์การประเมินโครงการฝึกอบรมและบุคคลที่ทำหน้าที่ประเมินโครงการฝึกอบรม เกณฑ์การประเมินผลการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรมและบุคคลที่ทำหน้าที่ประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรม ระหว่างการฝึกอบรม

เกณฑ์การประเมินโครงการฝึกอบรมและบุคคลที่ทำหน้าที่ประเมินโครงการฝึกอบรมควรพิจารณา เกณฑ์และบุคคลที่ทำหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชา กับวัตถุประสงค์ วิธีการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชา กับหน้าที่การงาน ประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำไปใช้ บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม วิธีการฝึกอบรม สิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม บุคคลที่ทำหน้าที่ประเมินโครงการฝึกอบรม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประเมินผล วิทยากร ผู้บริหารการฝึกอบรม คณะกรรมการประเมินโครงการ

เกณฑ์การประเมินผลการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรมและบุคคลที่ทำหน้าที่ประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรม ควรพิจารณา เกณฑ์และบุคคลที่ทำหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ ประเมินผลก่อนและหลังการฝึกอบรม ประเมินผลโดยยึดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เป็นพื้นฐาน วิเคราะห์ผลที่ได้จากการประเมินตามหลักวิชาสถิติ กำหนดการผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 60 ขึ้นไป บุคคลที่ทำหน้าที่ประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรม ได้แก่ วิทยากร เจ้าหน้าที่ประเมินผล กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้บริหารการฝึกอบรม ผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3.2 การใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการประเมินผล เทคนิคในการประเมินโครงการฝึกอบรมและการประเมินผลการเรียนรู้ ควรพิจารณาวิธีการต่อไปนี้ คือ การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การทดสอบ การรายงาน การตรวจสอบ การวิจารณ์ และการตรวจรายงาน

3.3 การสร้างเกณฑ์การติดตามผล การสร้างเกณฑ์การติดตามผลบุคลากรที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย เกณฑ์การติดตามผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน เกณฑ์การติดตามผลการเปลี่ยนแปลงด้านการปฏิบัติงาน และบุคคลที่ทำหน้าที่ติดตามผลการฝึกอบรมของผู้ผ่านการฝึกอบรม

เกณฑ์การติดตามผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน ควรพิจารณาเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ ติดตามผลการปฏิบัติงานหลังจากสิ้นสุดการฝึกอบรมแล้ว 3 เดือนหรือกว่านั้น สำรวจความก้าวหน้าในการบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เปรียบเทียบผลต่างระหว่างผู้ผ่านการฝึกอบรมกับผู้ที่ไม่ผ่านการฝึกอบรม เปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้ผ่านการฝึกอบรม ก่อนการฝึกอบรม ระหว่างการฝึกอบรม และหลังจากการฝึกอบรม

เกณฑ์การติดตามผลด้านการปฏิบัติงาน ควรพิจารณาเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ ขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

บุคคลที่ทำหน้าที่ติดตามผลการฝึกอบรมของผู้ผ่านการฝึกอบรม ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการฝึกอบรม ผู้บริหารการฝึกอบรม วิทยากร ผู้ร่วมงานของผู้ผ่านการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการฝึกอบรม และผู้ผ่านการฝึกอบรม

๓.4 การใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการติดตามผล เทคนิคการติดตามผลการฝึกอบรม
ควรพิจารณาวิธีการต่อไปนี้เป็น การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การประชุม
สัมมนาผู้ผ่านการฝึกอบรม การใช้เทคนิคการวัดงาน การใช้มาตรฐานการปฏิบัติงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย